

"יהיה כואב ומצער אם האוצר שהשאיר לא יזכה לתהודה הראויה"

יגאל אשוח ז"ל, מי שזכה לכינוי 'דוד רובינגר של קיבוץ כפר גלעדי', צילם במהלך שבעה עשורים כמיליון תמונות ב-85 אלף אירועים שבהם נכח • לפני שנתיים נפתחה גלריית הצילומים שלו - מפעל חיים עשיר ונדיד, שבו תיעד את ההיסטוריה של המדינה ושל אזור הגליל והגולן • לפני כשנה הלך לעולמו, ומאז מקווה משפחתו שהמקום לא יישכח וכי יהפוך למוקד עלייה לרגל ולימוד לבני נוער, לחיילים ולתיירים

ניר יהלום

במרכז קיבוץ כפר גלעדי ניצב לו 'בית הצילומים' - בניין אבן מרשימים ובו שלושה חללים, המכילים אוסף עצום של כ-800 אלף תמונות דיגיטליות מ-85 אלף אירועים שונים. אוסף הצילומים האדיר והנדיד הזה הוא פרי עמלו של הצלם יגאל אשוח ז"ל, מי שכונה 'דוד רובינגר של כפר גלעדי', במשך שבעה עשורים. לפני כשנה הלך אשוח ז"ל לעולמו בגיל 87 והשאיר אחריו את האוצר הנדיר הזה, המנציח אירועים חשובים בתולדותיה של המדינה, מקומות היסטוריים, מלחמות, אישים וכמובן את הגליל עליון בכלל ואת קיבוצו בפרט. עכשיו, אחרי לכתו, מקווה משפחתו שהגלרייה, שאשוח היה הלב הפועם שלה, לא תזנח או תישכח, אלא תהפוך למוקד עלייה לרגל לבני נוער, חיילים, עו"לים חדשים, תיירים וסתם אזרחים, וכאתר ללימוד והיכרות עם ההיסטוריה של המדינה והגליל העליון. "יגאל הוריש לנו אוצר", אומרים בכפר גלעדי, "הוא ידע להיות בזמן הנכון ובמקום הנכון. צלם ענק, שעשה שירות גדול למען הדורות הבאים".

מצלמה ראשונה מסבא

אשוח נולד בשנת 1931 בתל אביב ומאז שזכר את עצמו, תמיד היתה מצלמה תלויה על צווארו. כאילו התמזגו שתי ישויות - אדם ומכשיר עם עדשות, שהתחלף מדי פעם - ליצור שהרגיש צורך בלתי-מוסבר לתעד כל מה שנקרה מול עיניו, כלומר עדשותיו; בלי פילטרים, בלי פרשנויות ובלו פרומיל של בימוי.

את המצלמה הראשונה שלו קיבל מסבא שלו שהגיע מרוסיה, כשהיה רק בן שנה; מצלמת PROXY, שמכר פעם תמורת לירה אחת וכל חייו הצטער על המכירה. ב-1932, בהחלטה קריטית של היישוב היהודי בארץ ישראל, עבר עם משפחתו ועם עוד 180 איש מקיבוץ טבריה לקיבוץ כפר גלעדי, שעמד להתפרק. מאז קשר את גורלו עם הקיבוץ, בו התחתן עם אילנה ובו נולדו להם שישה ילדים. שם גם הפכה התשוקה הנוערת, לתעד את חיי הקיבוץ בכל הדרם, לכדי צורך קיומי.

מלחמת העצמאות קטעה את לימודי התיכון שלו ב'מקווה ישראל' והוא גויס יחד עם בני כיתתו לגדוד השישי של חטיבת 'הראל', שנלחמה בהרי ירושלים. ב-1949 מימש ראש הממשלה דוד בן-גוריון את הבטחתו להחזיר את התלמידים המגויסים אל ספסל הלימודים - שהסתיימו בתעודת בגרות, ביום של השלג הגדול בתל אביב, ב-1950.

עם תעודת בגרות ביד חזר אשוח לקיבוצו ומילא בו מספר תפקידים. במקביל קרא לו צה"ל מעת לעת, במשך 30 שנה, לתקופות שירות ייעודיות - בעיקר בצפון - בה

יגאל אשוח ז"ל. "הפשטות והנאיביות של התמונות שלו, שם טמון הכוח"

צילום: דוד אשוח

הרב, וכמובן גם לתעד אותם משתעשעים על טנקים סוריים.

במלחמת יום כיפור גויס אשוח לתפקיד קצין הגמ"ר של רמת הגולן, שאותו מילא בדרגת סא"ל עד שנת 1976. ב-1985, והוא בן 54, שוחרר סופית ושב לקיבוץ.

מי שלא קיבלה אצלו שחרור מעולם היתה המצלמה. לכל אותם מקומות שאליהם נשלח מטעם הצבא או מטעם הקיבוץ - היא ליוותה אותו, תלויה על צווארו ומחכה לתורה. ממש בתום ששת הימים ניצל אשוח את קשריו הצבאיים ויצא לסיור ראשוני ברמת הגולן, החפה מיישובים ישראלים, משם לגדה המערבית בואכה ירושלים המשוחררת ולקבר רחל בבית לחם. כל אתר הונצח ברגלי שות, מתוך שליחות פנימית למען הדורות הבאים. אבל עיקר צילומיו התמקדו בחלקת אלוהים הקטנה שלו - קיבוץ כפר גלעדי.

בתיה גיא מכפר גלעדי, שניהלה את מוזיאון 'בית השומר' במשך כ-20 שנה, מספרת על חשיבות התיעוד שלו עבור קיבוצה: "יגאל אשוח הוא בעצם דוד רובינגר של כפר גלעדי. בעיניו היתה חשיבות לתעד את אורח החיים - חגים, מסיבות, הלוויות, ליי דות, ילדים, משפחות ומבנים - הרבה לפני כולם. בכפר גלעדי ידעו שחשוב לתעד את ההיסטוריה; זה התחיל בתקופת 'השומר' עם אברהם סוסקין, שנשלח לצלם אותם. יגאל היה משוגע לדבר. הוא הבין שמישהו ירצה לראות את התמונות האלה בבוא העת".

ניצה קפלן, שניהלה במשך 20 שנה את מוזיאון 'יגאל אלון' ונמנית עם מקימי, מספרת על הדייקנות בתיעוד של אשוח: "יגאל השכיל לכתוב על כל תמונה מהי, איפה צוי למה, מי מופיע בה ובאיזה תאריך צולמה". עבור אביהו שפירא, צלם גלילי עם ותק של עשרות שנים, אשוח הוא מושא להערכה: "בהתחלה לא ייחסתי לצילומים שלו משמעות רבה, אבל עם השנים הבנתי איזה מקום חשוב הם תופסים בזיכרון הקולקטיבי. הוא צילם את ההווה הקיבוצית, את החברה הגלילית ואת החברה בכפר גלעדי. בעיני זה לא יסולא בפז".

עושר בלתי-נתפס

ברבות הימים הצטברו במשרד הקטן שבביתו המוני תמונות מסודרות באלבומים, חלקם בלוויים - בני יובל שנים - והיתר בתיקיות במחשב. כל פינה בביתם נוצלה עד תום. למתבונן מן הצד נראה שאפילו לאבק לא נותר שם מקום מרוב תמונות.

לפני שמונה שנים סרקו אנשי מחלקת היורדיקה של אוניברסיטת 'הרוארד', בשיתוף מוזיאון 'יגאל אלון', שני מיליון תמונות של עשרות צלמים וארכיונים בציפון. את הפרויקט, שנקרא "שימור לדורות",

תאם לצרכי הביטחון. תחילה כמפקד אזור, בביסוס קווי ההגנה והביטחון השוטף של אצבע הגליל ועזרה בהגנה לקיבוצים. בתום מלחמת ששת הימים מונה לאסוף את השלל הרב שנוטר ברמת הגולן. הגיזרה שעליה הופקד אשוח היתה מצפופנית לקוניטרה ועד מבוא חמה. במשך ארבעה חודשים הם סרקו כ-40 כפרים, ומדי יום נדרשו הכוחות במ"קום לפנות 100 משאיות שלל. בחלק מהפ"עמים צירף אשוח את ילדיו לצפות בשלל

צילום: יגאל אשוח

ביקור שר הביטחון משה דיין בעין זיון

"בהתחלה לא ייחסתי לצילומים שלו משמעות רבה, אבל עם השנים הבנתי איזה מקום חשוב הם תופסים בזיכרון הקולקטיבי"

חגיגת סוף שנה בדלתות חמדיה

SALE

סוגרנים שנה

דלתות פנים חמדיה
מבודדות רעשים פי 2
במחיר של דלת פנים רגילה!

אולם מכירות מול קניון איילון: (בית טמבור), מבצע קדש 56, בני ברק 03-7442422
אולם מכירות ירושלים: פייר קינג 29, א.ת. תלפיות 02-5800979 • **אולם מכירות אשדוד:** רח' העבודה 59 08-9980980 • **אולם מכירות רעננה:** זרחין 7 א.ת. רעננה 09-7401654
אולם מכירות בא.ת. ראשון לציון: ליסנסקי 4, ראשון לציון 03-9415514
אולם מכירות חיפה: מרקוני 22 (צ'ק פוסט) 04-8400280 • **אולם מכירות עפולה:** המלאכה 27 (ליד קניון העמקים) • **חדש - אולם מכירות נתניה:** מתחם סוהו (צמוד לאיקאה) רח' מפי 5, א.ת. פולג נתניה, טל' 04-6675105 09-7896808

www.hamadia-doors.co.il
 בתוקף עד 31.12.18 • ללא כפל מבצעים, בקניית 4 דלתות ומעלה, התמונות להמחשה בלבד

דלתות חמדיה

דלתות הפנים המתקדמות בישראל!

לא יקבל את התהודה הראויה" "יהיה כואב ומצער שהאוצר שהשאיר

רמת הגולן לאחר מלחמת יום הכיפורים | צילום: יגאל אשוח

"גדלנו בידיעה שאבא תמיד מצלם, אבל כשזה יצא מהמרחב של החדר הקטן בבית למקום גדול ומתאים - זה הפתיע את כולנו. לא היינו מודעים לעוצמה ולגודל"

נוהג בקלנועית, והשר רחבעם זאבי מתועד כשהוא זוחל באחד מהסליקים של הקיבוץ. באמצע החדר ניצבת ספה גדולה, לטובת העיון בכי-30 אלבומים ישנים, טרום עידן אלבומי הלופה - אלבומים מצהיבים, שהי דבק מאחורי התמונות בקושי מחזיק אותן על דפיו. תמונות של חוג התעמלות משנות ה-50 בכפר גלעדי, לצד אלבום תמונות של רמת הגולן לאחר כיבושה, כולל תמונות של סיור לרגל הקמת קצרין בתחילת שנות ה-70. יש גם אלבום מיוחד לאולם הספורט המיתולוגי של הקיבוץ - 'בית ציפורי'. העושר הרגשי הניבט מהאלבומים הוא עצום. סיפור הקמת המדינה והגליל העי' ליון מתוארים בצורה פואטית דרך עדשת המצלמה. נופים עוצרי נשימה מסיני, מדרך ירושלים ומקבר רחל, מהכנרת שעומדת להציף את עין גב ומבירכת רם המלאה, במלוא תפארתה. "המקום הזה חייב להיות חי ותוסס ומלא במבקרים כל הזמן", אומ' רים בכפר גלעדי, "זה מקום מיוחד שכל מי שאוהב את הארץ ואת הגליל העליון צריך לבקר בו. יהיה חבל, כואב ומצער אם בגלל פטירתו של הצלם, האוצר שהשאיר אחריו לא יזכה לתהודה הראויה. ליגאל מגיע פרס ישראל על התיעוד העצום הזה".

הובילה ניצה קפלן, ואז זכתה להכיר את אשוח, שתרם כ-400 אלף תמונות; על גב כל אחת מהן היה צריך לרשום מה מצולם ומתי - משימה סיופית, שעשה אותה ביראת קודש. תכונה בולטת נוספת שלו היתה טוב לב ונכונות לעזור לכל מי שחפץ בתמונות מעברו - שלו או של משפחתו, אירוע היס' טורי של מלחמה או משהו שקשור לגליל. לפני שנתיים, באמצעות המשפחה והקיי' בוך, הגשים אשוח את משאלתו האחרונה - בית לאוסף העצום שלו. ההרגשה שהאוסף האדיר הזה עלול להישאר ברשותו, ללא חשיפה, לא נתנה לו מנוח, והפתיעה של 'בית הצילומים' הפיצה אור בנשמתו. דרור, בנם השני של יגאל ואילנה אשוח, היה הדומיננטי בהקמת הגלריה 'בית הצי' לומים'. בראיון ממקסיקו הוא מספר איך אביו הגיע למספר בלתי-נתפס של תמו' נות ועל מקום הצילום בחייו: "הצילום היה הטבע השני שלו. המצלמה והוא זה ישות אחת. גדלנו בידיעה שאבא תמיד מצלם, אבל כשזה יצא מהמרחב של החדר הקטן בבית למקום גדול ומתאים - זה הפתיע את כולנו. לא היינו מודעים לעוצמה ולגודל. הוא הקדיש חיים שלמים לצילום, נשם את זה. זה הפתיע אותי אישית ונגע בי מאוד, וזכות זה הפכתי גם אני לצלם חובב רציני. הפשטות והנאיביות של התמונות שלו, שם טמון הכוח. הוא הראה בדיוק מה שיש, נתן את אותה חשיבות למלחמה, לכיבוש ירוש' לים או לאסיפת קיבוץ".

בחלל המרכזי של 'בית הצילומים' מוצגת כיום על שלושה קירות התערוכה העכש' וזית שהגתה נכדתו של אשוח, פלג בן-צור - תמונות של ראשי ממשלת ישראל, שנהגו לפקוד את הגליל מדי שנה, בטקס י"א באדר. בתערוכה אפשר לראות תמונות מימי גול' דה מאיר ומנחם בגין ועד בנימין נתניהו. אריק שרון מתועד אוכל, כמובן, שמעון פרס

'בית הצילומים' השבוע. צריך להיות מקום חי ותוסס | צילום: אבי שריד